

DSF ve CGT temsilcileri: "Biz DİSK'le dayanışma içinde olduğumuz için buradayız."

PSİ Temsilcisi

"DİSK yöneticileri beraat etmedikçe, desteğimiz sürecektir..."

Mart ayı içinde İzmir'de yapılan Uluslararası Kamu Görevlileri Federasyonu, Demokrasi ve Sendikal Haklar Semineri'ne katılan federasyon (PSİ) Genel Sekreteri Hans Engelberts'le GÜN adına yapılan konuşmayı aşağıda sunuyoruz.

GÜN: Türkiye'deki ile Avrupa'daki sendikal mücadele arasında ne gibi farklılıklar var?

ENGELBERTS: En önemli fark ülkenizde sendikal hakların olmamasıdır. Ülkeniz, sendikal haklar konusunda bir orta çağ ülkesi düzeyinde.

Bunun yanı sıra Türkiye ve Avrupa emekçilerinin benzer sorunları da var. Örneğin Avrupa ülkeleri de ekonomik buhran içinde. Sağ iktidarlar, uyguladıkları sıkı para politikaları ile işlevlerini yerine getiriyorlar. Tabii zenginler yararına. Avrupa'da her gün tutarlılık denen programlar uygulanıyor. Bu yolla para özel sektörde toplanıyor. Yoksul ailelerin kefen paraları bile ellerinden alınarak devrediliyor. Bunun adına da özelleştirme deniyor.

Özal, Şikago okulunun iyi bir öğrencisi değil belki ama elinden geleni ardına koymuyor. Ekonomi büyücü işi değil. Bazıları bu gibileri şarlatan doktor olarak değerlendiriyor. Özal, Avrupa'dan, özellikle de ABD'den gelen talimatları aynen yerine getiriyor gibi geliyor bize. Onlardan iyi bir referans alabilmek için Türkiye'yi bile satabilir mi

b) Demokratik sendikal hak ve özgürlüklerin sağlanması,

c) DİSK'in faaliyetine izin verilmesi ve malvarlığının bir an önce gerçek temsilcilerine iade edilmesi.

Avrupa'da sendikalar görüşleri ne olursa olsun tümü; DİSK'in açılması konusunda aynı düşünceler. DSF de bu anlamda Türkiye'ye en geniş bir biçimde yardıma hazırdır.

GÜN: Bu sorumuzu da Türkiye ile benzerlikler gösteren bir ülkeden gelmesi nedeniyle, Bay Carvalho'ya yönelmek istiyoruz. Portekiz'de, sendikal hak ve özgürlüklerin gelişimi nasıl oldu?

F. CARVALHO: 1926 yılındaki faşist darbeyle işçi konfederasyonu, demokrat, sosyalist ve komünist düşüncede olan tüm kişi ve kuruluşlar, kısaca demokratik tüm kurumlar susturuldu. Bunun yerine, yani işçi konfederasyonunun yerine faşist güdümlü kooperatif sendikalar oluşturuldu. 1960'lı yıllara kadar mücadele, çeşitli aşamalardan ve handikaplardan geçerek geldi. Bu yıllarda Portekiz Komünist Partisi lideri ve Merkez Komitesi'nden 9 üyenin hapisten kaçmasıyla sendikal güçlerin yeniden organizasyonuna yönelik bir hareketlenme başladı. Buna bağlı olarak halk hareketi de kışkırdanıyordu. İşsizlik, sömürgeçlik, insan haklarının sürekli ihlali, anti-demokratik uygulamalar ve asıl önemlisi demokrasiden yoksun olmak halkı mücadeleye aktif olarak katılmaya itti. 400 kooperatif sendika kuruldu. Böyle pek çok sendika türedi. Örneğin, bir gemi fabrikasında 7000 işçi çalıştığı halde 78 tane sendika kuruldu. Toplam dört üyeye sahip sendikalar bile vardı. Faşizm bu yöntemi kullandı ve yasalarla da bir yandan

sendikal merkezlerin engellenmesi yoluna gidildi. Polisler de her tarafa sızışlar ve kontrol ediyorlardı.

GÜN: Ülke çapında sendika var mıydı?

F. VARVALHO: Bölgesel sendikalar vardı. Konfederasyonu önlemek için küçük sendikalar kurdu ruluyordu. 1961 ve 1962'li yıllarda işçi hareketleri başladı ve mücadele komisyonları kuruldu. Sendikal olmayan birlikler ve bütün işçiler tarafından seçilmiş komitelere de işçi komisyonları dendi. 1967 yıllarında işçi komisyonlarından yetişen işçiler kooperatif sendikalara girdiler. Bu işçiler, legalde, yarı-legalde ve illegalde çalışıyorlardı. 1968 yılında sendikalar içinde 48 sendika bu yolla kazanıldı. Bunlar banka, metalurji, tekstil ve büro işkollarındaki en büyük sendikalardı. Seçilen kişiler ise, ilerici ve demokrat nitelikliydi.

1970 yılında 52 sendika birleşme kararı verdi. Konfederasyon kurmak yasak olduğundan, buna intersendikal dendi. Yani, sendikalara-rası iletişimi sağlayan birlik.

1974 yılına kadar bu yöntemle mücadele edildi. Fransız CGT de bunu iyi bilirler. Çünkü onlar bizim tutuklularımız için de dayanışma göstermişlerdi. Ve 25 Nisan karanfil devrimi sırasında, 1974 yılında 50'den fazla sendikanın yönetiminde ilerici ve demokratlar bulunuyordu. Devrimden sonra tutuklular serbest bırakıldılar. Bu arkadaşlar bugünkü sendikanın merkezini ve diğer 300 sendikayı işgal ederek yönetimlerini ele geçirdiler. Seçimler hemen yapılarak, 15 gün içinde tamamlandı. Bu durum 1976 yılına kadar sürdü ve bu tarihten sonra İntersendikal, CGTP (Portekiz Genel İş Federasyonu) haline geldi. ●

PSİ (Uluslararası Kamu Görevlileri Federasyonu) 1907'de kuruldu. 2. Savaş sonrası yeniden örgütlenmeye başlayan PSİ'ye şu anda 79 ülkeden 247 sendika ve 10.5 milyon işçi üye. Merkezi Fransa'da, Freny Voltaire kasabasında kurulu bulunan federasyona, Türkiye'den de Yol-İş, Harb-İş, Sağlık-İş, Enerji-İş üyeler.

DSF ve CGT Temsilcileri

"Dayanışmamızı DİSK ve diğer demokratik örgütler üzerindeki baskılar kalkıncaya kadar sürdüreceğiz..."

DİSK davası ile ilgili duruşmaları izlemek üzere Türkiye'ye gelen Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) Avrupa Sorumlusu Claude Billault, Fransa Genel İş Federasyonu (CGT) Uluslararası İlişkiler Bölüm Görevlisi Denis Bonvalot ve Portekiz Genel İş Federasyonu (CGTP) - diğer adıyla Intersendikal'in Uluslararası İlişkiler Bölüm Sorumlusu Fernando Carvalho ile Avrupa kamuoyunun Türkiye konusundaki tepkileri ve temsil ettikleri örgütler hakkında yaptığımız söyleşiyi sunuyoruz.

GÜN: Avrupa kamuoyunun 12 Eylül 1980'den sonra Türkiye'deki gelişmelere çeşitli ve değişik tepkiler gösterdiğini biliyoruz. Bu tepkilerin neler olduğunu, temsil ettiğiniz örgütler özeline de girerek anlatır mısınız?

D. BONVALOT: Diyebilirim ki Avrupa ve sosyalist ülkelerdeki kamuoyu genelde Türkiye'yi mahkûm ediyor. Bu tarafsız kamuoyunun görüşü. Rejimi yalnızca sola yatkın olanlar değil, sağdakiler de onaylamıyor. Aşırı sağdan söz etmiyorum tabii. Bu arada bazı güçler Türkiye'de durumun düzeldiğini ileri sürüyor. Bu bence son derece tehlikelidir. Sendikacıların tahliye olmaları da sanki bu görüşü destekler gibi. Bunun sonucu olarak Avrupa basınında Türkiye'den daha az söz edilir oldu. Avrupa Konseyi'ndeki beş ülkenin de şikâyetlerine göre düzelmeye olacağı görüşüyle gündeme geldi. Gerçi sendikal basında yeralan haber ve yorumlardan, birçok örgütün bu görüşü doğru bulmadığını anlaşıyor. Biz de bunu savunuyoruz. Biz Türkiye'de özgür sendikacılığın olmadığını biliyoruz. Bu nedenle Türk dostlarımıza şunu söylemek gerekir ki, Türkiye'de baskı görenlerle dayanışma göstermek görevimizdir. Çünkü, bizim dayanışma göstermek için objektif nedenlerimiz var. Bu durum yalnız Türkiye açısından değil Avrupa sendikacılık hareketi açısından da çok önemli ve endişe vericidir. Örneğin İngiltere'de halen tutuklu maden işçileri vardır. Sendikaların paralarına el kondu. Basın işçileri için de aynı şeyler söylenebilir. Kısaca Avrupa ülkeleri için savaşım veriyorsa bu kendileri için de yararlı ve geçerlidir. Çünkü

sendikaların savaşımını engellemek için nedenler her yerde ve her zaman aynıdır. Dolayısıyla bu engellere karşı mücadelenin nedenleri de aynıdır.

F. CARVALHO: Biz DİSK ve demokrat arkadaşlarımızla dayanışma içinde olduğumuz için burdayız. Şunu söylemek isterim ki, Portekiz'de sağcılar bile Türkiye'de olanları savunmuyor. Bunun yanı sıra bizim ülkemizde de Türkiye'deki rejimin tartışılmasına perde çekilmek isteniyor. Basın artık ülkenizden söz etmemeyi yeğliyor. Biz durum daha iyi değerlendirebildiğimiz için sendikalar açısından sorunun ortaya konulmasında sorun bulunmamaktadır. Zaten bu ziyaretimizin nedeni de başta söylediğimiz gibi dayanışmamızı göstermek. Buradaki durumu dışarıya aktarıp Avrupa kamuoyunu uyarlamak.

GÜN: Yaşadıklarınızın bizim için özel bir anlamı var. Bu nedenle 12 Eylül 1980 tarihinden sonra Barış Derneği, DİSK ve diğer demokratik örgütlerle ilgili neler yapıldı?

C. BILLAULT: Öncelikle şunu söyleyeyim. Arkadaşlarımızın Türkiye ile ilgili durum değerlendirmesine katılıyorum. Somut olarak ne yapıldığına gelince; biz CGT olarak Fransız hükümeti ve dışişleri nezdinde girişimlerde bulunduk. Beşlerin şikâyetlerini geri almaları protesto edildi. Fransa'da düzenlenen 1 Mayıs gösterilerinde uluslararası sorunlar arasında Türkiye'nin durumu önemle vurgulandı ve bu konuda basın bilgilendirildi. Türk hükümetine Paris ilçiliği nezdinde girişimde bulunularak DİSK'in açılması çağrısı yapıldı. Uluslararası

düzeyde ortak eylemler düzenlendi. DSF, CGT ve Portekiz CGTP'den arkadaşlar DİSK davalarını sürekli olarak izlediler. O kanıdayız ki, mücadelemizi DİSK ve diğer demokratik örgütler üzerindeki baskılar kalkmadığı sürece devam ettireceğiz.

F. CARVALHO: Türkiye'yi ziyaret eden ikinci Portekiz delegesiyim. Benim gelişim, merkezimizin daha aktif biçimde harekete geçmesinin de bir başlangıcını oluşturuyor. Biz, DİSK için Portekiz hükümeti nezdinde girişimlerde bulunduk. Bu arada Türk makam ve elçiliklerine de delegasyonlar gönderildi. Ülkemizde düzenlenen 1 Mayıs'ta Türkiye'deki sendikal hakların geri verilmesi çağrısı yaptık. Cenevre'de yapılan ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) forumlarında Türkiye'deki demokratik ve sendikal haklara karşı getirilen baskılara dikkati çektik.

Kısaca, arkadaşlarımızla aynı görüşteyim; sendikal hareket güçlendirilmelidir. Sonuç olarak yapılması gereken şey, sağlıklı bilgi akışının gerçekleştirilmesidir.

D. BONVALOT: Avrupa'nın Türkiye ile dayanışma çalışmaları dört yıldır, basın yoluyla, afiş yoluyla sürüyor. DİSK davası ve Türkiye'deki demokrasi ve insan haklarına ilişkin sorunlar hakkında tüm dünyaya bilgi verildi. Hükümetler nezdindeki girişimlerde, Avrupa Asamblesinde, Uluslararası forumlarda, Birleşmiş Milletler'de, şubat ayında Yunanistan'da yapılan Akdeniz Asamblesinde tüm bunların üzerinde duruldu ve Türkiye gündeme getirildi. Akdeniz Asamblesinde Türkiye'de insan haklarının ihlaline son verilmesi, sendikal hak ve özgürlükler ile demokrasi konusunda bir çağrıda bulunuldu. Bu çağrıyı 300 milyondan fazla insanı temsil eden kurumların temsilcileri imzaladılar.

Bu çağrının özü şuydu:

a) Tüm tutukluların kayıtsız ve şartsız salıverilmesi ve genel af ilan edilmesi,